

УДК 336.71

ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА ТРАНСНАЦІОНАЛІЗАЦІЮ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Момот Олександр Михайлович,
доцент, кандидат економічних наук,
доцент кафедри фінансів і банківської справи
ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»
e-mail: o.m.momot@gmail.com

Анотація. Розкрито зміст глобалізаційних процесів у фінансовій сфері. Висвітлено як позитивні, так і негативні наслідки фінансової глобалізації для національних банківських систем. Зіставлено інтерналізаційну та еклектичну парадигми створення транснаціональних корпорацій. Виявлено тенденції розвитку банківського сектору в умовах глобалізаційних процесів. Показано діалектичну єдність і протиріччя інтересів глобальних господарських суб'єктів і держав. Дано оцінку впливу процесів транснаціоналізації банківського капіталу на національні банківські системи.

Ключові слова: фінансова глобалізація, транснаціоналізація банківської діяльності, транснаціональні корпорації, транснаціональні банки, фінансова нестабільність, національні банківські системи.

Формул: 0; рис.: 2; табл.: 0; бібл.: 22.

THE IMPACT OF GLOBALIZATION PROCESSES ON THE TRANSNATIONALIZATION OF BANKING ACTIVITY

Momot Oleksandr,
Ph. D. in Economics, Associated Professor,
Associate Professor of Department of Finance and Banking
HEI of Ukoopspilka «Poltava University of Economics and Trade»
e-mail: o.m.momot@gmail.com

Abstract. The sense of globalization processes in the financial sphere is disclosed. The internalization and eclectic paradigms of the emergence of transnational corporations are compared. The tendencies of development of the banking sector in the conditions of globalization processes are revealed. Dialectical unity and contradictions of interests of global economic entities and states are shown. The influence of the processes of transnationalization of bank capital on national banking systems is assessed. The positive impact of financial globalization on national banking systems consists of: increased competition between banks; growth in the profitability of the banking sector with a smaller margin; transfer of advanced technologies; increase in labor productivity; diversification of sources of financing; increased stability during periods of crisis; growth of lending to the national economy. The negative consequences of financial globalization for national banking systems are manifested in the following: a violation of the stability of the banking system; changes in the conditions of functioning of local banks due to strong competition from transnational banks; deterioration in the quality of loan portfolios of local banks; the seizure by foreign banks of the most promising segments of the banking services market.

Keywords: financial globalization, transnationalization of banking activities, transnational corporations, transnational banks, financial instability, national banking systems.

Formulas: 0; fig.: 2; tabl.: 0; bibl.: 22.

ВЛИЯНИЕ ГЛОБАЛИЗАЦИОННЫХ ПРОЦЕССОВ НА ТРАНСНАЦИОНАЛИЗАЦИЮ БАНКОВСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Момот Александр Михайлович,
доцент, кандидат экономических наук,
доцент кафедры финансов и банковского дела
ВУЗ Укоопсоюза «Полтавский университет экономики и торговли»
e-mail: o.m.momot@gmail.com

Аннотация. Раскрыто содержание глобализационных процессов в финансовой сфере. Освещены как положительные, так и отрицательные последствия финансовой глобализации для национальных банковских систем. Сопоставлены интернализационная и эклектическая парадигмы возникновения транснациональных корпораций. Выявлены тенденции развития банковского сектора в условиях глобализационных процессов. Показаны диалектическое единство и противоречия интересов глобальных хозяйствующих субъектов и государств. Дана оценка влияния процессов транснационализации банковского капитала на национальные банковские системы.

Ключевые слова: финансовая глобализация, транснационализация банковской деятельности, транснациональные корпорации, транснациональные банки, финансовая нестабильность, национальные банковские системы.

Формул: 0; рис.: 2; табл.: 0; библи.: 22.

Вступ. Глобалізаційні процеси охоплюють усі сфери життя суспільства: економічну, політичну і культурну. Відбувається міжнародна міграція капіталу, людських і виробничих ресурсів, стандартизація законодавства, економічних і технологічних процесів, зближення і злиття культур різних країн. Глобалізація світового господарства, що триває, не обмежується реальними секторами економіки різних країн світу, але також проявляється у фінансовому секторі, де зростає транскордонне надання фінансових послуг. Такій тенденції сприяють всесвітня фінансова лібералізація та дерегуляція банківського сектору, новітні технологічні досягнення, що знижують витрати на отримання інформації в міжнародній діяльності з надання фінансових послуг тощо. На фоні глобалізаційних процесів відбувається формування нових економічних структур – транснаціональних корпорацій і транснаціональних банків, функціонування яких має як позитивні, так і негативні наслідки для країн базування, що зумовлює потребу поглибленого дослідження процесів транснаціоналізації банківської діяльності та впливу таких процесів на стан національних економік.

Аналіз досліджень і постановка завдання. Проблематиці впливу глобалізаційних процесів на транснаціоналізацію діяльності корпорацій і, зокрема, банків присвячують свої праці широке коло закордонних і вітчизняних учених: Д. Аргус (D. Argus), Р. Берналь (R. Bernal), О. Гапонюк, Р. Гросс (R. Grosse), Дж. Даннінг (J. Dunning), У. Девідсон (W. Davidson), Х. Жанг (X. Zhang), Е. Каррі (E. Curry), Л. Ключко, Х. Коппер (H. Kopper), М. Лапішко, О. Любіна, О. Медведкіна, Дж. Нієханс (J. Niehans), Ч. Рає (C. Rae), А. Тсчоєгл (A. Tschoegl), Дж. Уїбоупін (J. Uiboupin), Б. Уїлліамс (B. Williams), Т. Урсацкі (T. Ursacki), Т. Хуертас (T. Huertas), Г. Яннопoulус (G. Yannopoulos). Попри увагу дослідників до процесів окресленої проблематики, в економічній літературі все ще відсутня всебічна оцінка наслідків впливу процесів глобалізації на транснаціоналізацію банківської діяльності і на національні банківські системи.

Мета статті полягає в з'ясуванні позитивних і негативних наслідків впливу глобалізаційних процесів на транснаціоналізацію банківської діяльності та національні банківські системи.

Результати дослідження. Фінансова глобалізація являє собою процес поступового об'єднання національних і регіональних фінансових ринків в єдиний глобальний фінансовий ринок на фоні посилення взаємозалежності між ринками окремих фінансових інструментів. Також фінансову глобалізацію розглядають як вищу стадію інтернаціоналізації діяльності фінансових ринків. Процеси інтеграції та глобалізації проявляються в розмиванні меж національних фінансових ринків, уніфікації законодавчих основ їх функціонування. Такі перетворення надають віртуальному капіталу глобальний, транскордонний характер. Динамічний процес глобалізації економічних відносин,

що відображає радикальні зміни у світовому і національних господарствах, супроводжується просторовою експансією капіталу і формуванням глобального фінансового ринку як простору його переміщення.

Зворотним боком глобалізаційних процесів є зростання ймовірності дестабілізації фінансової сфери, потенційна регіональна або глобальна нестабільність через взаємозалежності національних економік на світовому рівні, адже локальні фінансово-економічні кризи в певній країні можуть мати регіональні або навіть глобальні наслідки.

Позитивними проявами впливу глобалізації на діяльність банківських установ є: посилення конкуренції між банками; зростання прибутковості банківського сектору за меншої маржі; передання передових технологій; підвищення продуктивності праці; диверсифікація джерел фінансування; підвищення стійкості в періоди криз; зростання кредитування національної економіки.

Водночас фінансова глобалізація несе низку загроз для стабільності банківських систем. Унаслідок фінансової глобалізації в останні десятиліття фінансова система спричинює все більш помітний вплив на економічну ситуацію в кожній окремій країні та у світі в цілому. Взаємопов'язані потоки фінансових активів транснаціональних банків зумовлюють процеси росту або рецесії економічних систем країн світу.

Негативними напрями впливу глобалізаційних процесів на банківську діяльність є: можливість кризового «інфікування» країни і небезпека розповсюдження кризових явищ на банківську систему країни; порушення стабільності банківської системи; зміни умов функціонування місцевих банків через гостру конкуренцію з боку транснаціональних банків; погіршення якості кредитних портфелів місцевих банків; захоплення іноземними банками найбільш перспективних сегментів ринку банківських послуг.

Ступінь охоплення процесами глобалізації банківського сектору конкретної країни залежить від багатьох чинників: рівня розвитку національної економіки та її банківської системи; політики держави щодо залучення іноземного капіталу; ступеня впливу іноземного капіталу на конкурентоспроможність національної банківської системи; виконання вимог, прийнятих у рамках міждержавних угод; забезпечення національної економічної безпеки країни тощо.

Розвиток глобалізаційних процесів відзначається появою нових суб'єктів господарювання глобального масштабу – транснаціональних корпорацій (ТНК) і транснаціональних банків (ТНБ). У науковій економічній літературі висвітлюються дві загальні теоретичні парадигми утворення транснаціональних корпорацій загалом і транснаціональних банків зокрема – інтерналізаційна та еклектична [18].

Сформульована британськими економістами П. Баклі та М. Кассоном *інтерналізаційна парадигма* (інтерналізація – з англ. *internal* – внутрішній) передбачає зосередження всередині компанії всіх важливих біз-

нес-процесів і розгалуження організаційної структури за кордон для зниження за рахунок цього підвищених витрат функціонування в умовах недосконалого ринку. На думку дослідників, тільки володіючи розвиненою організаційною структурою, акумулюючи власні активи, спираючись на власний управлінський і маркетинговий досвід, технології та ноу-хау, компанія зможе ефективно працювати на недосконалomu зовнішньому ринку.

У контексті банківської діяльності інтерналізаційна парадигма пояснює, що розширення присутності банку в інших країнах дозволяє здійснювати міжнародні фінансові операції між своїми підрозділами, що дає змогу уникнути завищених трансакційних та операційних витрат.

Еклектичну парадигму розробив Дж. Даннінг (також відому як OLI-теорія) [5; 6]. Учений дійшов висновку, що прямі іноземні інвестиції здійснюються тільки в тому разі, якщо фірма володіє одночасно трьома типами переваг:

по-перше, перевага власності (*ownership, O-перевага*) полягає в тому, що фірма, яка виходить на міжнародні ринки, володіє певними активами, які дають їй змогу мати більш високу конкурентоспроможність порівняно з іншими фірмами за кордоном;

по-друге, перевага місцезнаходження (*location, L-перевага*), тобто фірма здатна більш ефективно використовувати ресурси за кордоном, ніж на внутрішньому ринку, через сукупність умов виробництва, наявність кращої інфраструктури та інше, що визначає спрямування інвестицій;

по-третє, перевага інтерналізації (*internalization, I-перевага*) пояснює вибір фірми здійснювати прямі іноземні інвестиції, а не реалізовувати товари через експорт прагненням знизити операційні і трансакційні витрати.

Важливим аспектом OLI-теорії є те, що кожна з трьох її складових є необхідною умовою, що лежить в основі ухвалення рішення про пряме інвестування за кордон, проте саме рішення буде реалізовано лише за одночасної наявності всіх трьох умов, передбачених еклектичною парадигмою.

Г. Яннопулос [22] застосував еклектичну парадигму до функціонування банківського сектору, припускаючи, що транснаціональні банки мають переваги місця розташування та специфічні, що можуть включати слідування за клієнтом, особливості регулювання банківської діяльності в конкретних країнах, у тому числі встановлені обмеження на вхід на ринок банківських послуг.

У рамках еклектичної парадигми перевага власності є умовою конкуренції між транснаціональним банком і місцевими банками. Транснаціональний банк може отримати таку короткострокову перевагу за рахунок відмінностей у традиційних банківських продуктах, а в довгостроковій перспективі – завдяки оригінальності продукції. При цьому перевага розташування є необхідною, проте не достатньою умовою інтерналізації [8].

Зіставлення основних положень інтерналізаційної та еклектичної парадигм утворення транснаціональних корпорацій унаочнено на рис. 1.

Рис. 1. Теоретичні парадигми створення транснаціональних компаній

Примітка. Розробка автора.

Фінансова глобалізація стала однією з причин формування деяких особливостей діяльності банківських установ. Так, банківський сектор демонструє такі тенденції розвитку в умовах глобалізаційних процесів:

- зниження бар'єрів між сегментами фінансового ринку та універсалізація фінансового бізнесу, що веде до посилення міжбанківської конкуренції;

- консолідація фінансового бізнесу через злиття і поглинання компаній, унаслідок чого відбувається консолідація банківського капіталу;
- зміни у структурі ринків фінансових послуг, зокрема диверсифікація банківської діяльності, скорочення частки традиційних банківських операцій, зростання інвестиційної та інноваційної активності банків, використання похідних фінансових інструментів;
- зміни у способах надання послуг, обумовлені розвитком інформаційних технологій;
- розвиток стратегічного партнерства інтернет-порталів і провідних телекомунікаційних корпорацій із фінансовими компаніями і банками [13, с. 124];
- ускладнення регулювання національних ринків, розроблення єдиних стандартів з метою уніфікації банківської діяльності, збільшення ролі міжнародних фінансових організацій і наднаціональних фінансових інститутів.

Відзначимо існування діалектичної єдності інтересів глобальних господарських суб'єктів (ТНК, ТНБ та інших), з одного боку, та інтересів держав – з другого (рис. 2). Реалізація таких інтересів здійснюється за допомогою як різноманітних форм державного регулювання руху транснаціонального банківського капіталу у світовій економіці, так і у створенні, функціонуванні різних видів стратегічних альянсів ТНК і ТНБ, а також форм впливу цих економічних суб'єктів на економічну політику держав.

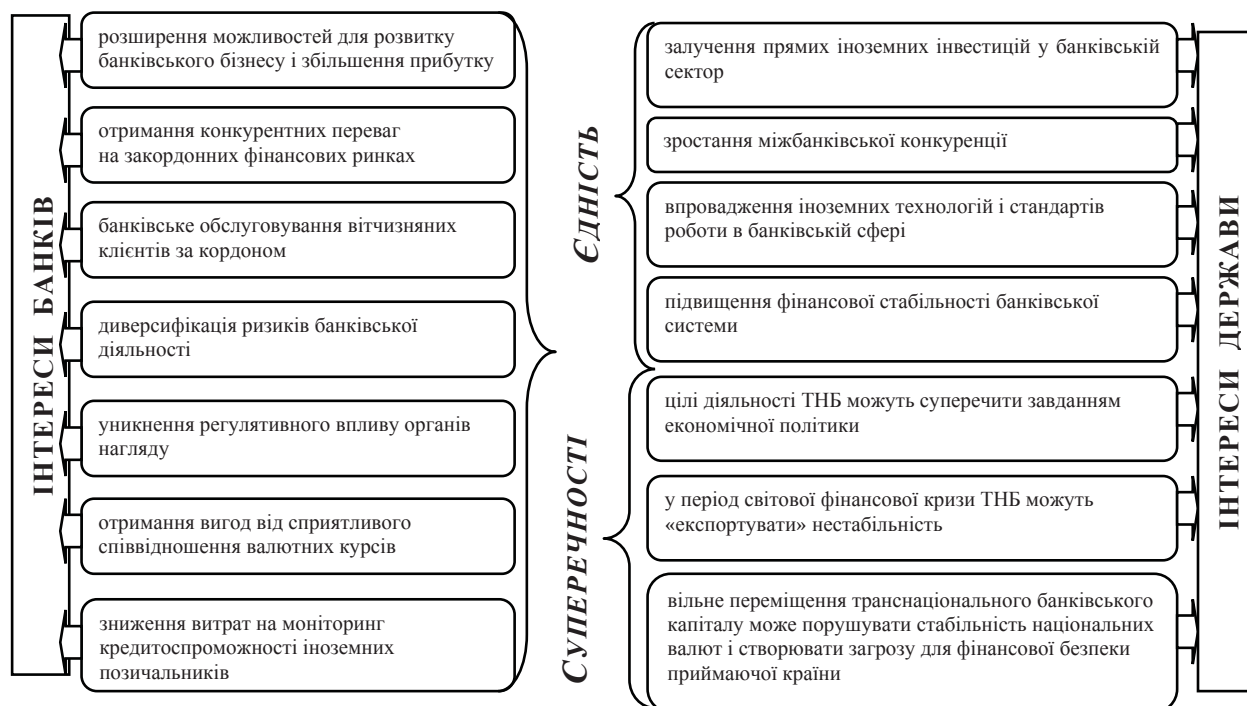

Рис. 2. Діалектика інтересів банків і держави відносно транснаціоналізації банківської діяльності

Примітка. Розробка автора

Слід зазначити, що при виборі приймаючої країни транснаціональний банк керується низкою факторів, зокрема таких, як: ступінь відкритості банківського сектору, ліберальність банківського законодавства, податкове законодавство, рівень конкуренції на банківському ринку, політична й економічна ситуація у країні. Варто також урахувати об'єктивні чинники, які ускладнюють процес транснаціоналізації банківського капіталу. Серед них – втручання уряду в діяльність іноземних банків на території своєї держави, що пов'язано із захистом конкурентоспроможності національного банківського капіталу.

Отже, для банків основними спонукальними мотивами транснаціоналізації діяльності є зростаюча концентрація банківського капіталу і пов'язана з цим посилення конкуренція на національних ринках, необхідність забезпечення фінансовими ресурсами транснаціональних корпорацій, розвиток ринку євровалют й інших глобальних фінансових ринків, створення гло-

бальних інформаційно-фінансових мереж, що полегшують процеси переміщення капіталу. Освоєння нових ринків сприяє диверсифікації банківської діяльності та суттєво розширює джерела банківського прибутку.

Щодо зацікавленості держави у відкритті внутрішнього ринку для входження транснаціональних банків зазначимо, що інтересами держави є ось що.

По-перше, стимулювання іноземних інвестицій. Прихід транснаціональних банків – це прямі іноземні інвестиції в банківській сектор, оскільки останні є важливим джерелом зростання як банківського сектору, так і інших секторів економіки. Транснаціональні банки є сполучником міжнародних інвестицій для національної економіки в цілому.

По-друге, підвищення міжбанківської конкуренції. Вихід на місцевий ринок іноземних банків означає посилення конкуренції за клієнтів. Здебільшого, наслідком конкуренції є поліпшення якості пропонованих послуг, зниження тарифів та процентних ставок

і звичайно ж підвищення ефективності фінансового посередництва.

По-третє, упровадження іноземних технологій і стандартів роботи. Разом з іноземними банками на внутрішній ринок приходять і зарубіжні банківські менеджери, інструменти і стандарти обслуговування, що в результаті викликає зростання розмаїття та якості банківських послуг.

По-четверте, підвищення фінансової стабільності банківської системи. Варто зазначити, що в більшості країн, які розвиваються, банківський сектор є мало-ефективним. Зазвичай, у країнах із перехідною економікою його просто не існує. Відкриття кордонів для іноземних банків дозволяє в досить короткі терміни створити ефективно функціонуючий банківський сектор, оскільки такі банки привносять із собою позитивний іноземний досвід.

Важливо відмітити, що в сучасних умовах склалися два основні підходи до оцінки впливу процесів транснаціоналізації банківського капіталу на національні банківські системи. Прихильники активного й широкого допуску банків-нерезидентів підкреслюють, що прихід транснаціонального банківського капіталу сприятиме розвитку доброчесної конкуренції, посиленню прозорості банківського бізнесу, імпорту

передових технологій і підвищенню якості менеджменту. Інша група науковців відстоює позицію щодо неготовності вітчизняних банків конкурувати з транснаціональними фінансово-банківськими інститутами і вимагають встановлення принаймні тимчасових обмежень на операції банків з участю нерезидентів на території країни.

Висновки. Будь-яке явище має як позитивні, так і негативні аспекти. Не є винятком і транснаціоналізація банківського капіталу. Отже, аргументами проти присутності транснаціональних банків є:

- транснаціональні банки можуть переслідувати цілі, які суперечать завданням економічної політики приймаючих країн;

- у період світових фінансових криз транснаціональні банки можуть «експортувати» нестабільність;

- вільне переміщення транснаціонального банківського капіталу може порушувати стабільність національних валют і створювати загрозу для національної безпеки приймаючої країни.

Зазначене свідчить про те, що у глобалізованій економіці транснаціональні банки є одними з ключових економічних агентів, діяльність яких істотно впливає як на розвиток окремих країн, так і на стан глобальних фінансів.

Список використаної літератури

1. Argus D. Global banking / D. Argus // CEDA Bulletin. – 1998. – October. – P. 39–41.
2. Bernal R. Transnational banks, the International Monetary Fund and external debt of developing countries / R. Bernal // Social and Economic Studies. – 1982. – № 31 (4). – P. 71–101.
3. Гапонюк О. І. Оцінка процесів транснаціоналізації світового банківського сектору / О. І. Гапонюк // Проблеми розвитку внешнеэкономических связей и привлечения иностранных инвестиций: региональный аспект. – 2009. – Ч. 2. – С. 633–638.
4. Grosse R. Foreign bank activity in the United States: an analysis by country of origin / R. Grosse, G. L. Goldberg // Journal of Banking and Finance. – 1991. – № 15. – P. 1093–1112.
5. Dunning J. H. Multinational Enterprises and the Global Economy / J. H. Dunning. – Wokinghann : Addison-Wesley Publishers, 1993. – 960 p.
6. Dunning J. H. The Eclectic Paradigm of International Production: A Restatement and Some Possible Extensions / J. H. Dunning // Journal of International Business Studies. – 1988. – Vol. 19. – № 1. – P. 1–31.
7. Davidson W. H. The location of foreign direct investment activity: country characteristics and experience effects / W. H. Davidson // Journal of International Business Studies. – 1980. – № 11. – P. 9–22.
8. Zhang X. Analysis on the Motivations for the Internationalization Operation of China's Commercial Bank [Electronic resource] / X. Zhang // Asian Social Science. – 2008. – Vol. 4. – № 9. – Mode of access : <http://dx.doi.org/10.5539/ass.v4n9p76>.
9. Curry E. A. Multinational banking: historical, empirical and case perspectives / E. A. Curry, J. G. Fung, I. R. Harper // Handbook of International Banking edited by A. W. Mullineux, V. M. Cheltenham. – USA : Edward Elgar Publishing, 2003. – 832 p.
10. Ключко Л. А. Транснаціональні банки: позитивний вплив і негативні наслідки для національної банківської системи / Л. А. Ключко // Актуальні проблеми економіки. – 2010. – № 8. – С. 257–265.
11. Kopper H. A European view of global banking / H. Kopper // The World of Banking. – 1991. – September – October. – P. 8–9.
12. Лапішко М. Л. Вплив глобалізаційних процесів на функціонування банків в умовах фінансової кризи / М. Л. Лапішко, І. Б. Філонова // Регіональна економіка. – 2011. – № 1. – С. 64–71.
13. Любкіна О. В. Фінансові ринки в контексті глобалізації / О. В. Любкіна // Фінанси України. – 2005. – № 9. – С. 122–128.
14. Медведкина Е. А. Международный банковский бизнес в глобальной финансовой системе / Е. А. Медведкина // Вісник Одеського національного університету. Економіка. – 2013. – Т. 18, вип. 2. – С. 37–40.
15. Niehans J. Financial innovation, multinational banking and monetary policy / J. Niehans // Journal of Banking and Finance. – 1983. – № 7. – P. 537–552.
16. Rae C. K. Multinational Banks: Their Identities and Determinants / C. K. Rae. – Michigan : UMI Research Press, 1985. – 97 p.

17. Tschoegl A. E. Size, growth and transnationality among the world's largest banks / A. E. Tschoegl // *Journal of Business*. – 1983. – Summer. – P. 187–201.
18. Uiboupin J. The entry of foreign banks into emerging markets: an application of the eclectic theory [Електронний ресурс] / J. Uiboupin, M. Sorg. – Режим доступу : http://www.emsels.ee/konverentsid/EMS2006/2_Rahandus_ja_pangandus/Janek_Uiboupin.pdf.
19. Williams B. Positive theories of multinational banking: eclectic theory versus internalization theory / B. Williams // *Journal of Economic Surveys*. – 1997. – № 11. – P. 71–100.
20. Ursacki T. Choice of entry timing and scale by foreign banks in Japan and Korea / T. Ursacki, I. Vertinsky // *Journal of Banking and Finance*. – 1992. – № 16. – P. 405–421.
21. Huertas T. F. US multinational banking: history and prospects / T. F. Huertas // *Banks as Multinationals* ed. by G. Jones. – New York : Routledge, 1990. – P. 248–267.
22. Yannopoulos G. The growth of transnational banking / G. Yannopoulos // *The Growth of International Business*, Mark Casson, editor. – London : George Allen and Irwin, 1983. – P. 359–390.

References

1. Argus, D. (October 1998). Global banking. *CEDA Bulletin*, 39–41.
2. Bernal, R. (1982). Transnational banks, the International Monetary Fund and external debt of developing countries. *Social and Economic Studies*, 31 (4), 71–101.
3. Haponiuk, O. I. (2009). Otsinka protsesiv transnatsionalizatsii svitovoho bankivskoho sektoru [The assessment of the processes of transnationalization of the world banking sector]. *Problemy razvitiya vneshneekonomicheskikh svyazey i privilecheniya inostrannykh investitsiy: regionalnyi aspekt*. – *Problems of development of foreign economic relations and attraction of foreign investments: the regional aspect*, 2, 633–638 [in Ukrainian].
4. Grosse, R. & Goldberg, G. L. (1991). Foreign bank activity in the United States: an analysis by country of origin. *Journal of Banking and Finance*, 15, 1093–1112.
5. Dunning, J. H. (1993). *Multinational Enterprises and the Global Economy*. Wokinghann : Addison-Wesley Publishers.
6. Dunning, J. H. (1988). The Eclectic Paradigm of International Production: A Restatement and Some Possible Extensions. *Journal of International Business Studies*, 1 (19), 1–31.
7. Davidson, W. H. (1980). The location of foreign direct investment activity: country characteristics and experience effects. *Journal of International Business Studies*, 11, 9–22.
8. Zhang, X. (2008). Analysis on the Motivations for the Internationalization Operation of China's Commercial Bank. *Asian Social Science*. Vol. 4 (9). Retrieved from <http://dx.doi.org/10.5539/ass.v4n9p76>.
9. Curry, E. A., Fung J. G. & Harper, I. R. (2003). Multinational banking: historical, empirical and case perspectives. *Handbook of International Banking*. USA : Edward Elgar Publishing [in USA].
10. Kliusko, L. A. (2010). Transnatsionalni banky: pozytyvnyi vplyv i nehatyvni naslidky dlia natsionalnoi bankivskoi systemy [Transnational Banks: Positive Impact and Negative Impact on the National Banking System]. *Aktualni problemy ekonomiky – Actual problems of the economy*, 8, 257–265 [in Ukrainian].
11. Kopper, H. A. (September – October 1991). European view of global banking. *The World of Banking*, 8–9.
12. Lapiushko, M. L., Filonova, I. B. (2011). Vplyv hlobalizatsiinykh protsesiv na funktsionuvannia bankiv v umovakh finansovoi kryzy [The influence of globalization processes on functioning of banks in the conditions of financial crisis]. *Rehionalna ekonomika – Regional economy*, 1, 64–71 [in Ukrainian].
13. Liubkina, O. V. (2005). Finansovi rynky v konteksti hlobalizatsii [Financial markets in the context of globalization]. *Finansy Ukrainy – Finance of Ukraine*, 9, 122–128 [in Ukrainian].
14. Medvedkina, E. A. (2013). Mezhdunarodnyi bankovskiy biznes v globalnoy finansovoy sisteme [International banking business in the global financial system]. *Visnyk Odeskoho natsionalnogo universytetu. Ekonomika – Bulletin of Odessa National University. Economy*, 2 (18), 37–40 [in Ukrainian].
15. Niehans, J. (1983). Financial innovation, multinational banking and monetary policy. *Journal of Banking and Finance*, 7, 537–552.
16. Rae, C. K. (1985). *Multinational Banks: Their Identities and Determinants*. Michigan : UMI Research Press [in USA].
17. Tschoegl, A. E. (Summer 1983). Size, growth and transnationality among the world's largest banks. *Journal of Business*, 187–201.
18. Uiboupin, J., & Sorg, M. The entry of foreign banks into emerging markets: an application of the eclectic theory. (n.d.). www.emsels.ee. Retrieved from: http://www.emsels.ee/konverentsid/EMS2006/2_Rahandus_ja_pangandus/Janek_Uiboupin.pdf.
19. Williams, B. (1997). Positive theories of multinational banking: eclectic theory versus internalization theory. *Journal of Economic Surveys*, 11, 71–100.
20. Ursacki, T., & Vertinsky, I. (1992). Choice of entry timing and scale by foreign banks in Japan and Korea. *Journal of Banking and Finance*, 16, 405–421.
21. Huertas, T. F. (1990). US multinational banking: history and prospects. *Banks as Multinationals* (p. 248–267). New York : Routledge [in USA].
22. Yannopoulos, G. (1983). The growth of transnational banking. *The Growth of International Business* (p. 359–390). London : George Allen and Irwin [in England].